

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr.

Een blad afzonderlijk 15 centiemen.

Aankondingen 15 centiemen per drukregel.

TONGEREN, DEN 19 DECEMBER.

Onze Kamer van volksvertegenwoordigers wordt waarachtig de grootste kwajongens kraam die ooit bestaan heeft. M. Bara regeert dat ding met den stok en als hij gesproken heeft, vrees dan niet dat er een liberale representant anders zal durven denken dan hij. Wat maakt aan die liberale jaknikkers het recht, de gezonde rede, de onpartijdigheid? Dat zijn dingen die uit het doctrinaire woordenboek moeten geschrapt worden. Hebben de liberalen de meerderheid niet in de kamer? En als men de meerderheid heeft, heeft men dan ook het recht niet om de billijkste opmerkingen zijner tegenstrevers van de hand te wijzen?

Deze week heeft de kamer zich met niets bezig gehouden dan met de petitie der katholieke dagbladschrijvers die eene protestatie ingediend hadden tegen de handelwijzen van vize procureurs en tribunaal-mannen die eenen ongelooflijken inval gedaan hadden in het bureau van een katholiek blad, *Het Jaar 50* te Kortrijk. Men herinnert zich op welke wijze die liberale schepsels van M. Bara te werk waren gegaan. Niet alleen hadden zij het gansch bureau van het blad het onderste boven geworpen, maar zij hadden zelfs het register der abonnementen medegedragen om alzoo *Het Jaar 50* in de onmogelijkheid te stellen nog te verschijnen.

Tegen dien aanslag op de vrijheid der drukpers kwamen de katholieke dagbladschrijvers protesteeren. Zij deden eenen oproep aan de onpartijdigheid der kamer, zij vroegen de bescherming der wet tegen de aanrandingen waarvan zij het slachtoffer waren, in een woord zij vroegen enkel rechtvaardigheid.

Gij meent misschien dat zij verhoord zijn geweest? Ja gaat maar eens kijken. Welsprekende stemmen hebben zich doen hooren om het gekrenkte recht te verdedigen. Meester Bara, dat gaat van zelfs, heeft gelijk gegeven aan de tribunaal-mannen van Kortrijk en geene enkele liberale stem heeft zich verheven om te protesteeren tegen de doctrinaire dwingelijheid die zoo onbeschaamd den hals breekt aan alle grondbeginsels van recht en vrijheid. De katholieke vertegenwoordigers hadden schoon de grondwet en de vrijheid der burgers in te roepen, alles was te vergeefs, men sneed hun het woord af met een einde te stellen aan de discussie.

Moeten wij hier bijvoegen dat alle aanhan-

Een stuiver gespaard.

(Vervolg en einde.)

Philip was een vrijzinnig, zowel als een werkzaam man. Hij had hard gesloofd, om in de wereld vooruit te komen, en zich gewillig al de ontberingen getroost, die de voorzichtigheid hem voorschreef, en hij was ook voornemens om door te arbeiden, tot hij eens onafhankelijk was; maar hij zag de dwaasheid in om zonder noodzakelijkheid het zekere tegenwoordige altijd voor de onzekere toekomst op te offeren — eene toekomst die hij misschien nooit bereiken zou — en hij achtte het ongerijmd om zich ontberingen op te leggen, die hij niet langer als plichtmatig kon beschouwen. Buitendien had hij menschenkennis genoeg, om te begrijpen, dat, wanneer hij en zijne vrouw steeds op zich zelven bleven, en aan niets anders dachten dan aan geldwinnen, zoolang tot hun fortuin gemaakt was, zij dan niet meer geschikt zouden zijn, om hunne levenswijze te veranderen en die kleine onschuldige genoegens te smaken, die de wereld geeft en die hij niet goeie misseu zou. Thans, nu de groote strijd over was, nu hij geen vrees meer had voor mistaking, nu er geen twijfel meer bestond of hij zou bij zekeren graad van voorzichtigheid, zijne zaken voortdurend zien floreren, nu kon hij al zijn geluk niet langer vinden in geld winnen — vooral niet wanneer hij dat geld, volgens de begrippen zijner vrouw, nooit zou mogen gebruiken. Hij gevoelde behoefte aan vriendschappelijk verkeer, aan goede lectuur, aan het vervroolijken van zijn huis door de kleine gemakken der weelde; ook haakte hij naar het genot der buitenlucht, naar het doen van kleine uitstapjes in het land en over de heuvels, waar

gers van M. Bara eenparig gestemd hebben gelijk hun meester hun het liedje had voor-gefloten? Geen enkele liberale representant heeft zich de moeite gegeven om te verklaren op welke beweegreden hij zich grondde om onze dierbaarste vrijheden zoo onbeschaamd onder de voeten te treden. Zij hebben gestemd omdat Meester Bara hun het signaal gegeven had. Als gehoorzame schapen hebben zij den liberalen herder gevolgd en wij kennen hen allen in staat om morgen, indien de gelegenheid zich opdoet, het belgisch burgerrecht op nieuw te verwerpen. En voor zulke mannen zoo men ons willen doerstemmen!

Ondertusschen is de boer zijn koe kwijt, zegt het Tongerssch spreekwoord; in andere woorden, de belgische burger is zijn recht kwijt. De vrijheden gewaarborgd door de Constitutie zijn ingepalmd, Meester Bara heeft ze ingewisseld gelijk oude zwitserse franks, en de belgische leeuw die eertijds recht op zijn pooten stond, ligt het onderste boven met den rugstrank gebroken.

Goede nacht, oude belgische vrijheid, slaap goed.

Senaat.

De Senaat heeft gisteren de beraadslaging begonnen over het budget van wegen en middelen. In deze woordenwisseling zijn er verschillige opmerkingen gemaakt over het ontrenten van het zilver en de noodzakelijkheid welke er bestaat, volgens den minister van financiën, om zoo veel mogelijk de circulatie van het fransch bronzen geld in ons land in te korten.

Er blijkt uit de discussie — en wij roepen er nogmaals de aandacht op in — dat het publiek wel zal doen VOOR DEN 1 JANUARIJ zich te ontdoen van het zilver geld dat ontmunt wordt; want het is in 't geheel niet zeker dat er nog een uitstel zal verleend worden.

Niemand moet of kan dat geld na dien datum nog aannemen, en de bezitter ervan zal het tot zijne schade voor zijne rekening moeten houden. Men kan dit geld uitwisselen op de Nationale Bank.

M. Malou heeft in den loop der beraadslaging gewezen op de aangroeiende vermindering der zuivere opbrengst van den Staatsijzeren-weg, terwijl van den anderen kant de exploitatiekosten gedurig grooter worden. In 1863 had het gouvernement 50 per cent zuivere benefitie van den ijzeren weg; in 1867 beliep dit slechts 55 per cent meer...

hij geboren was en als kind en knaap verworven en gespeeld had. Maar van al deze verlangen begreep Elisabeth niets; voor haar was het eenige levensdoel; geldwinnen. Had men haar gevraagd « Waarvoor? » dan zou zij gezeid hebben: « om het ons konfartabel te maken; wat toch kan men uitrichten zonder geld? »

In zekere opzicht had zij gelijk; zonder geld kan men niets doen en is er weinig levensgemak; daarin dwaalde zij dat zij er niets mede deed, dat zij in 't bezit van geld alleen haar heil zocht en niet in hetgeen men er voor kon kopen. Misschien had zij daarin gelijk wat haar zelve betrefte; maar welk een bekrompen, gesteloos begrip van levensvreugd had zij dan, en hoe geheel onwaardig voor een redelijk wezen!

Philip echter deelde niet in haar gevoelens; het geld dat hij nooit zou mogen gebruiken, had geene waarde meer voor hem, en toen hij zag dat hij zijne vrouw niet tot betere gedachten kon brengen, en dat hij tot het einde van zijn leven zou moeten slaven bij oncindige vruchteloze kibbelarijen, verging hem de lust om te arbeiden. De ware drijfveer van zijn werk was verlamd, hij begon buitenshuis de geruoogens te zoeken die hij thuis ontberen moest, en alleen te genieten, wat zijne vrouw weigerde met hem te deelen. Deze staat van zaken die zij zelve in het leven had geroepen, ofschoon zij ook dat niet begreep, maakte Elisabeth ontvreder en boosaardig; zij meende dat haar man zijn verstand had verloren en dat zijn eerste wensch naar genot en meerdere uitgaven, het begin zijner kwaal was geweest. Zij beklagde zich, wende en schimpte en zocht door nog strenger zuinigheid zijne zoogenaamde verkwistingen te dekken, maakte hem dus zijn huis dagelijks ondragelijker en zijnen liever voor de zaken hoe langer hoe zwakker, tot dat hij eindelijk beiden begon te verwaarloozen en liever

IJzerenweg van Maeseyck naar Lanaeken.

De gemeente raden van Stock hem, Dilsen en Lancklaar hebben een verzoekschrift naar de Kamer der Volksvertegenwoordigers gezonden om te vragen dat de ontworpen ijzerenweg die de stad en het arrondissement Maeseyck aan de groote spoorweglijnen moet verbinden, van Maeseyck op Lanaeken gericht worde.

Volgens het thans bestaande plan zou de ijzerenweg rechtstreeks van Maeseyck naar Hasselt aangelegd worden. Wij meenen dat dit eene geheel verkeerde richting is.

Maeseyck kan langs vier punten aan de bestaande spoorwegen verbonden worden. Men kan den ontworpen ijzerenweg lijd van Maeseyck naar Hasselt, naar Beverst, naar Munsterbilsen of naar Lanaeken. Inderdaad met het aanleggen van eenen ijzerenweg van Maeseyck naar Lanaeken, verbindt men deze stad te gelijker tijd met Hasselt, met Tongeren, met Maestricht en met de schoone en groote gemeentens van den Linker oever der Maas. Deze gemeentens zijn ten getalle van vijftien en hebben eene bevolking van 15 tot 20,000 zielen.

Zoo men den ijzerenweg aaneleg van Maeseyck naar Hasselt, dan loopt hij door de armste woestijnen der Kempen, bewoond door eene arme en dun gezaaide bevolking die hem geen middel van bestaan kan opleveren. De stad en het arrondissement Maeseyck, zoowel als de gemeentens van het kanton Mechelen hebben het grootste belang dat de ontworpen ijzerenweg van Maeseyck naar Lanaeken gericht worde. Wij hopen dat het gouvernement de rechtmatigheid hunner vraag zal inzien.

Toestand der stad Tongeren.

(VERVOLG.)

Collegie en middelbare School.

Deze twee gestichten zijn steeds bloeiend. Het getal der internen vermeerderd jaarlijks. In den laatste algemeenen wedstrijd hebben twee leerlingen onderscheidingen bekomen.

Martinius Stoffels van Tongeren, heeft den eersten prijs van vlaamsche taal bekomen met 95 punten op honderd en de vierde accessit in latijnschen opstel.

Joseph Wyngaard heeft de vijfde accessit behaald in vlaamsche taal.

Deze twee leerlingen hebben daarenboven in griekschen opstel een getal punten bekomen, hetwelk recht geeft op eene accessit. J. Wyngaard 7 1/2 punten en M. Stoffels 64 op honderd.

verkoos zijne avonden elders door te brengen, dan naar zijn eigen haard en in gezelschap zijner vrouw.

Maar laat ons zien wat er intusschen met Jack gebeurd is. Jack is thans een koopman van den eersten rang geworden, een man die zijne schatten bij duizenden, of liever, bij geen duizenden tellen kon. Hij is nog alleen in de wereld en heeft nooit den tijd gehad om naar een vrouw omte zien. Nog slijt hij zijne dagen op het kantoer, drinkt 's avonds zijn koffie en slaapt in een klein kamerke, dat op eene sombere binnenplaats uitziet. Jack hield nooit gezelligen omgang met zijne medekooplieden, daarvoor had hij geen tijd; — ook was hij nooit een mijl ver buiten Glasgow geweest, behalve wanneer de zaken zulks vorderden.

Maar het tooneel is op het punt van te veranderen. Er waren in het laatste jaar vele bankroeten voorgevallen; de staat van den handel was kritiek. Jack meent dat zijne kompanjons te onvoorzichtig spekulereen; hij wordt zenuwachtig en heeft besloten om zijne fortuin in zekerheid te brengen, door de zaken te verlaten en zijne aandelen terug te nemen. Hij moet zelf bekeken, dat hij rijk genoeg is, en dat de risico om nog rijker te worden, eene dwaasheid zou wezen.

Jack doet dus de zaken van de hand en neemt het besluit om het overige van zijn leven in stille te genieten. Maar hoe zal hij het aangelegde? Er is een schoon landgoed te koop eenige mijlen buiten Glasgow. Het wordt hem aanbevolen en hij gaat het zien. Daar is genot genoeg voor een ieder: een schoon huis, een aangename, wel aangelegde hof eene uitmuntende bibliotheek, ook jacht en vischwater in oversvloed. Maar wat zal Jack met dit alles uitvoeren? Hij heeft nog nooit in zijn leven een landgoed bezocht; hij

maar het koninklijk besluit van den 30 april bepaalt de belooningen op twee prijzen en tien benoelingen. Eindeijk deze twee leerlingen en August Malcoers hebben met onderscheiding het examen van gegradueerde in letteren afgelegd. De leerling Fr. Vanderveken is aangenomen in de school van Brugge.

De eenigste verandering die in het personeel der onderwijzers is gekomen, is de vervanging van M. den abt Plynckers, professor van godsdienst door M. den abt Mévis.

Lagere Scholen.

In vervanging van Mej. Léonie Haegens, overleden, 2de onderwijzers bij de lagere kosteloze meisjesschool heeft de gemeenteraad benoemd Mej. Emilie Sweek, vroeger onderwijzers bij dezelfde school. Deze laatste is vervangen geworden door Mej. Hougarts. Het aanzienlijk getal leerlingen dezer school eische de benoeming eener 5de onderwijzers. De raad heeft tot dit ambt benoemd Mej. Vermin die vroeger onderwijzers was in de betalende meisjesschool waar hare tegenwoordigheid niet meer noodig was ten gevolge der vermindering van het getal leerlingen.

De normaalschool voor meisjes is vergroot en voorzien geworden van het noodige materieel der leerlingen.

Ziehier de aanduiding van het getal leerlingen der stads onderwijsgestichten.

Collegie 85 leerlingen; Middelbare school 201; betalen de meisjes school 143; kosteloze meisjesschool 264; kosteloze jongensschool 325; bewaarschool voor jongens en meisjes 270; avondschool voor volwassen jongens 120; normaalschool voor meisjes 23; muziek school 67.

Tombola.

De tombola van Roelenge ten voordeele der armen is verleden zondag getrokken geworden. Ziehier de lijst der winstgevende nummers die tot heden niet gereklaemd zijn:

407, 419, 532, 841, 1180, 1211, 1231, 1376, 1524, 1540, 1545, 2081, 2117, 2203, 2277, 2472, 2556, 2568, 2608, 2714, 2718, 3220, 3231, 3421, 3702, 3730, 3862, 3882, 3991.

De Cartabelen voor het jaar 1869 zijn verschenen en verkrijgbaar bij M. COLLEE te Tongeren.

Op den markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld 459 paarden, 280 koeien, 19 kalveren, 402 schapen, 148 vette varkens en 1071 magere varkens.

Het recht heeft zich deze week naar Gelinden begeven om onderzoek te doen aangaande eenen kindermoord. De genaemde Catharina Swartenbroeck van Mielon-boven-Aelst, dienstmeid bij de weduwe Vronnen te Gelinden is

kan geen rapen van boonen, geen tarwe van haver onderscheiden, zo lang zij nog in den grond staan, en weet nauwelijks hoe een schop of een ploeg er uitzien. Wat bloemen betreft, daar heeft hij nog nooit op gelet en hij begrijpt zelfs niet hoe een verstandig mensch daar plezier in kan hebben. Boeken heeft hij nooit gelezen en hij gevoelt dat het te laat is, om daar thans mede te beginnen, en wat jagen of vissen betreft, hij heeft van zijn leven nog geen geweer gehanteerd en hij begrijpt, dat een stok met een worm aan het eene en een gek aan het andere eind — de juiste definitie is van een hengelroed. Het is hem dus klaar en duidelijk dat het buitenleven geen zaak voor hem was en dat hij liever naar een huis in de stad moest omzien. Daaraan ontbreekt het niet, — ruim, gemakkelij, welgebouwd en allerscherpste voor zijn groot vermogen. Maar als hij het huis heeft, hoe zal hij het inrichten, waarmede het wullen? Met dienstdoer? maar wat zal hij daarmede beginnen? bedienden heeft hij niet nodig, hij heeft nooit een knecht gehouden, de menschen daar hij inwoonde, bezorgden alles voor hem. Zal hij dan vrienden zien en partijen geven? Hij moet toch iets doen, hij moet kiezen of deelen. Een huis moet hij hebben, hetzij op het land of in de stad, en het laatste schijnt hem nog het verkieslijkst.

Dus het huis wordt gekocht; maar eer hij er nog een voet in heeft, gevoelt hij er de last reeds van, het is voor hem eene overvoltage zaak. Hij is aan geen gezelschap gewoon. Aan het hoofd van zijne eigen tafel te zitten en eene partij te geven, is iets dat hij niet verstaat en daar hij geen smaak voor heeft. Hij vindt het huis nutteloos, de bediende en nutteloos; hij vindt nog iets dat nutteloos is en dat hem nog lastiger valt dan zijn huis of bedienden, het is zijn tijd. De gansche omvang zijner denkbeelden heeft zich bij zijn